

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 12:00 uur d.d. 19 mei – 12:00 uur d.d. 20 mei

5.1.2e en 5.1.2e Directie Communicatie

Vragen? Mail naar 5.1.5 @minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen Sportscholen en zwembaden 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Wederom positief gestemde berichten over het ingaan van nieuwe versoepelingen gisteren, waarbij de heropening van sportscholen prominent in beeld wordt gebracht. "Alsof we onze krachten een jaar lang hadden opgespaard, zo veert Nederland op nu de coronaregels verder zijn versoepeld", zo vat AD het samen. NL Actief-directeur Ronald Wouters is enorm opgelucht en blij met de heropening. NL Actief start de campagne 'Nederland wordt weer fit' om ook minder fanatieke sporters ertoe te bewegen naar de sportschool te komen. Uit gesprekken de Vereniging van Exclusieve Sportcentra (VES) en woordvoerders van sportschoolketens Fit for Free, SportCity en David Lloyd maar ANP op dat het voor veel sportscholen spannend wordt of ze dit jaar gaan overleven.
- Als de Algemene Rekenkamer gisteren in een rapport harde kritiek uit dat VWS een fors deel van de uitgaven over de coronapandemie niet goed kan verantwoorden kunnen de conclusies op flink wat aandacht en reacties rekenen. In late-night talkshows plaatsen parlementair journalisten Marleen de Rooy (Op1) en Wouter de Winther (Beau) de conclusies in perspectief ('die spullen moesten er toen echt komen'), maar benoemen ook dat de problemen al in september bij het ministerie zijn aangekaart en dat het over structurele problemen lijkt te gaan die nu aan het licht gebracht worden. In analyses in de ochtendkranten klinkt minder begrip door. Daar wordt over het algemeen gesteld dat de Rekenkamer een 'hard oordeel' velde (AD en NRC) en dat er 'roekeloos' geld werd uitgegeven (Telegraaf). De meeste reacties onder het algemeen publiek op Twitter zijn kritisch op de 'warboel'. Men vraagt zich af of er wellicht sprake is van 'vriendjespolitiek'. Onder het algemeen publiek is er ook een groep die aandacht vraagt voor de context van een crisis/pandemie en het daarom wel snapt.
- 'Kwetsbare moet wachten' kopt AD op de voorpagina. Volgens de krant wacht 'een aanzienlijk deel' van de medisch kwetsbare groep 60-minners nog altijd op de uitnodiging voor een coronavaccin. "Zo'n 170.000 brieven bleken begin deze week nog niet eens verstuurd." Dat bevestigt René den Otter van DMDR en later ook het RIVM. Huisartsenorganisatie LHV baalt van de situatie. "Wij hebben de gegevens van de patiënten 6 mei al bij het RIVM aangeleverd. Nu worden we veel gebeld door patiënten die vragen: waar blijft mijn brief? Wij weten dat ook niet." In reactie bevestigt het RIVM dat circa 10% van de mensen met een medische indicatie deze week een uitnodiging ontvangt, of die in de afgelopen dagen heeft ontvangen. Inmiddels zal ongeveer de helft van deze mensen de brief nu binnen hebben. Het instituut zegt zelf tevreden te zijn over de gang van zaken.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

-

Informatiebehoefte

- De NZa meldt dat de druk op de ziekenhuiszorg hoog blijft, maar iets lijkt af te nemen. Er zijn iets meer operatiekamers in gebruik vergeleken met vorige week. Daarnaast geven nu 26 ziekenhuizen aan de zogeheten kritiek planbare zorg, zoals kankerbehandelingen, niet volledig volgens planning te kunnen leveren. Vorige week waren dit er 28. Negen van deze ziekenhuizen kunnen bepaalde vormen van deze zorg niet meer binnen de vereiste zes weken verlenen. Dat zijn er evenveel als vorige week. Planbare zorg, zoals een knie- heup- of staaroperatie, wordt in 34% van de ziekenhuizen niet geleverd. Een week eerder was dit nog 38%. Een aantal ziekenhuizen levert deze zorg voor een deel en 2% van de ziekenhuizen kan de planbare zorg weer volledig leveren. De Zorgautoriteit wijst erop dat planbare zorg ook door zelfstandige klinieken wordt geleverd.
- De stijging van het aantal coronabesmettingen op Sint-Maarten in de afgelopen dagen 'alarmerend', dat zegt minister van Volksgezondheid van het eiland, Omar Ottley. De overheid probeert al weken de bevolking te motiveren zich te laten vaccineren, maar er zijn nog steeds veel mensen die geen prik zijn gaan halen. In de vaccinatiecentra kunnen mensen zonder afspraak naar binnen ('walk-in'), sommige centra zijn ook 's avonds open en er wordt geëxperimenteerd met 'pop-up'-vaccinatiecentra. Het lijkt echter weinig uit te halen.
- De EU gaat weer open voor toeristen van buiten de EU op voorwaarde dat ze volledig tegen het coronavirus zijn ingeënt.
- Een groot commercieel bedrijf in coronatesten gaat samenwerken met reisorganisatie TUI om voor 49 euro per stuk PCR-testen aan te bieden aan ongevaccineerde reizigers die een test moeten doen om op vakantie te kunnen.
- Via de social mediakanalen van VWS komen vragen binnen over de versoepelingen. Bijvoorbeeld waarom mogen zwembaden open, maar niet voor recreatie?

Vaccinatiecampagne

- 'Kwetsbare moet wachten' kopt AD op de voorpagina. Volgens de krant wacht 'een aanzienlijk deel' van de medisch kwetsbare groep 60-minners nog altijd op de uitnodiging voor een coronavaccin. "Zo'n 170.000 brieven bleken begin deze week nog niet eens verstuurd." Dat bevestigt René den Otter van DMDR, het bedrijf dat de uitnodigingen namens

het RIVM verstuurt. "De laatste 10 procent van de 1,64 miljoen brieven wordt deze week verwerkt en zal uiterlijk zaterdag worden bezorgd. Daarna volgt nog een veegronde van de nazendingen die de huisartsen hebben doorgegeven, maximaal 10.000. Die worden maandag aangeboden bij PostNL en dinsdag bezorgd." Volgens AD zouden de kwetsbare 60-minners vóór de gezonde vijftigers worden ingeënt. Om de GGD niet over te belasten, zouden de brieven vanaf 6 mei gefaseerd worden verstuurd. Uiterlijk afgelopen zaterdag hadden ze volgens minister De Jonge bij iedereen op de mat moeten liggen. Maandag bleek dat nog niet de helft van de mensen met een medische indicatie een prikafspraak heeft geboekt. Om te voorkomen dat de GGD's stilvallen met vaccineren, werden mensen tussen de 56 en 59 daarom versneld uitgenodigd. "Het RIVM sprak toen nog tegen dat veel medisch kwetsbaren nog geen afspraak hadden kunnen maken doordat ze de vereiste brief nog niet hadden ontvangen. Slechts de patiënten van 'een handjevol huisartsenpraktijken en wat nazendingen' zouden nog op de brief wachten. Het RIVM weet de lage opkomst onder meer aan de meivakantie en het feit dat sommige mensen uit de groep al zijn ingeënt, omdat ze bijvoorbeeld in de zorg werken. Nu blijkt een deel dus nog op een uitnodiging te wachten." Huisartsenorganisatie LHV baalt van de situatie. "Wij hebben de gegevens van de patiënten 6 mei al bij het RIVM aangeleverd. Nu worden we veel gebeld door patiënten die vragen: waar blijft mijn brief? Wij weten dat ook niet." In reactie bevestigt het RIVM dat circa 10% van de mensen met een medische indicatie deze week een uitnodiging ontvangt, of die in de afgelopen dagen heeft ontvangen. Inmiddels zal ongeveer de helft van deze mensen de brief nu binnen hebben, schat de woordvoerder. Het instituut zegt zelf tevreden te zijn over de gang van zaken. "Er zijn nazendingen, dat hebben we ook de hele tijd gezegd", laat de RIVM-woordvoerder weten. Ze noemt uiteenlopende redenen daarvoor. "Soms gaat er iets niet helemaal goed bij het doorgeven van informatie. Dan ontbreekt bijvoorbeeld een adres of klopt er iets niet." Het aantal mensen uit de kwetsbare groepen dat een afspraak heeft gemaakt voor de prik, bleek afgelopen weekend aan de lage kant. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat er veel overlap is met groepen die reeds zijn gevaccineerd. Het overzicht op dit soort overlap ontbreekt. "Sommige mensen uit deze groep zitten dringend te wachten op een uitnodiging", erkent de RIVM-woordvoerder. "Wij willen ook dat deze mensen zo snel mogelijk een prik krijgen."

- [De Volkskrant](#) concludeert op basis van gesprekken met 60- tot 65-jarigen dat er 'onvrede' heerst onder 60- tot 65-jarigen over hun positie in de vaccinatiestrategie. De onvrede zit hem in het feit dat deze groep met het AstraZeneca-vaccin ingeënt wordt bij de huisarts. Vanwege medische redenen willen sommigen niet ingeënt worden met het AstraZeneca-vaccin. Daarnaast kunnen zij bij de huisarts niet hun eigen afspraak inplannen (bij de GGD kan dit wel), waardoor sommigen 'het risico lopen buiten de boot te vallen', zo stelt de Volkskrant.
- [FD](#) schrijft dat het onzeker geworden is of Janssen dit kwartaal wel de beloofde drie miljoen coronavaccins aan Nederland kan leveren. Het dochterbedrijf van Johnson & Johnson kampt met productieproblemen. Een belangrijke Amerikaanse fabriek die het vaccin produceert, ligt op last van de Amerikaanse autoriteiten al vier weken stil. Door de productieproblemen heeft Janssen zijn leveringen aan de Europese Unie deze week moeten halveren, zo meldt persbureau Reuters. Dat zou betekenen dat Janssen in de eerste zeven weken van het kwartaal slechts 343.000 doses aan Nederland levert. Om aan de afspraak te voldoen moet het bedrijf in de laatste vijf weken een grote inhaalslag maken, en ruim 2,6 miljoen doses leveren. In reactie twittert D66-Kamerlid Jan Paternotte dat deze situatie de vraag oproept of Nederland de strategie moet aanpassen om tóch voor 1 juli iedereen die wil een eerste prik te kunnen geven. D66 start daarover een e-mailprocedure, zo vertelt Paternotte.
- Initiatiefnemer van prullenbakvaccin.nl, Bernard Leenstra, vertelt dat dankzij het platform al 150 tot 200 vaccins 'gered' zijn die anders weggegooid hadden moeten worden.
- Onderzoekplatform Pointer meldt dat een Nederlandse groep van 'coronasceptische actievoerders' sinds februari gecoördineerd onjuiste en misleidende informatie over Covid-19 verspreidt. Pointer ging de afgelopen 3 maanden undercover in deze groep. De groep actievoerders spoorde via de berichtendienst Telegram medestanders aan om nepaccounts op sociale media aan te maken en heeft deze trolls dagelijks voorzien van desinformatie over het coronavaccin. GGD'en, politici en prominente artsen worden door de leden van dit trollenleger online, maar ook fysiek lastiggevallen, aldus Pointer. Het trollenleger, dat Het Digitale Leger wordt genoemd, is inmiddels offline omdat er onenigheid in de groep is ontstaan over hoe ze na de verkiezingen verder moeten gaan met hun campagne. Tijdens de hoogtijdagen bestond de groep uit bijna 800 leden.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- -

Betekenisgeving

- Als de Algemene Rekenkamer gisteren in een rapport harde kritiek uit dat VWS een fors deel van de uitgaven over de coronapandemie niet goed kan verantwoorden kunnen de conclusies op flink wat aandacht en reacties rekenen. In late-night talkshows plaatsen parlementair journalisten [Marleen de Rooy](#) (Op1) en [Wouter de Winther](#) (Beau) de conclusies in perspectief ('die spullen moesten er toen echt komen'), maar benoemen ook dat de problemen al in september bij het ministerie zijn aangekaart en dat het over structurele problemen lijkt te gaan die nu aan het licht gebracht worden. In analyses in de ochtendkranten klinkt minder begrip door. Daar wordt over het algemeen gesteld dat de Rekenkamer een 'hard oordeel' velde (AD en NRC) en dat er 'roekeloos' geld werd uitgegeven (Telegraaf). In het redactioneel commentaar van Trouw stelt de redactie dat uit het rapport blijkt hoe 'hardnekkig' de gewoonte is om de informatieplicht aan het parlement niet serieus te nemen. Trouw noemt het ook 'pijnlijk' dat uitgerekend het coördinerende ministerie in de crisis de eigen boekhouding niet op orde heeft. Volgens Trouw kreeg de overheid door

deze coronacrisis een stresstest of de overheid wel goed en efficiënt is georganiseerd. President Algemene Rekenkamer Arno Visser stelt in gesprek met het NRC en Nieuwsuur dat het ministerie van VWS tijdens de coronacrisis 'organisatorisch en boekhoudkundig' door de mand is gevallen. Volgens Visser wordt er al twintig jaar gewaarschuwd dat VWS niet sterk is in financieel beheer. De meeste reacties onder het algemeen publiek op Twitter zijn kritisch op de 'warboel'. Men vraagt zich af of er wellicht sprake is van 'vriendjespolitiek'. Onder het algemeen publiek is er ook een groep die aandacht vraagt voor de context van een crisis/pandemie en het daarom wel snapt.

- **NL Actief-directeur Ronald Wouters** zegt in reactie dat sporten nodig is omdat we met zijn allen gemiddeld 6 kilo zijn aangekomen tijdens de pandemie. Wouters is enorm opgelucht en blij dat de sportscholen weer open kunnen. "Niet alleen de ondernemers, ook de professionals die hun werk weer kunnen doen, maar bovenal natuurlijk de consumenten. Als ik de foto's op sociale media zie, is het zo mooi om te zien hoe blij men weer is aan de slag te kunnen." NL Actief start de campagne 'Nederland wordt weer fit' om ook minder fanatieke sporters ertoe te bewegen naar de sportschool te komen. "Je ziet dat de intrinsiek gemotiveerde sporters als eerste terugkomen, maar ook die andere groep willen we met de kennis van onze professionals weer in beweging krijgen." Hoewel sportscholen een groot enthousiasme ziet van mensen om weer te gaan sporten, wordt het voor veel sportscholen spannend of ze dit jaar gaan overleven. Dat concludeert ANP op basis van reacties van de **Vereniging van Exclusieve Sportcentra (VES)**, sportschoolketens **Fit for Free**, **SportCity** en David Lloyd. "Sportscholen draaien verlies nu ze gemiddeld een derde van hun leden zijn kwijtgeraakt en weer 100 procent kosten hebben", zegt de voorzitter van de Vereniging van Exclusieve Sportcentra (VES), Han de Hair. En er komt misschien nog een opzeggingsgolf aan omdat leden die niet hoefden te betalen toen hun sportschool dicht was, nu hun lidmaatschap opzeggen omdat ze weer moeten betalen. Dat effect was te zien in verschillende andere landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk, weet De Hair. Of sportscholen het dit jaar redden, hangt volgens hem ook af van het kabinet. "Wat gaan ze doen met belastingschulden en hoe gaat het verder met de steunmaatregelen?" Toch is dit alles geen reden voor sportscholen om het abonnement duurder te maken, meent De Hair. Dat beaamt de woordvoerder van de sportschoolketens Fit for Free en SportCity: "Sportscholen moeten ook concurrerend blijven". Vooral nog heerst er vooral enthousiasme bij de sportscholen, want "er is veel animo om weer te sporten", vertelt De Hair. De woordvoerder van Fit for Free en SportCity is ook positief: "Veel van onze sportscholen zijn helemaal volgeboekt de aankomende dagen of zelfs weken." "Alle clubs waren volgeboekt vannacht, maar dat ging natuurlijk snel omdat er maar dertig personen in een ruimte mogen sporten", vertelt de manager van David Lloyd Club Amsterdam, Bob de Boef. Volgens De Telegraaf is er blijdschap bij zwembaden. Douchen moet nog thuis, maar dat mag de waterpret niet drukken, ziet ook **zwembadexploitant Rob Fokkinga**. "Iedereen staat te trappelen om weer te mogen zwemmen. Zo zat het lunchzwemmen al bijna helemaal vol. We merken echt dat klanten het heel erg gemist hebben."
- **Blendle-oprichter Alexander Klöpping** gaat naar eigen zeggen ervoor zorgen dat een gesprek op [Twitter](#) tussen de **Belgische viroloog Marc van Ranst** en **Viruswaarheid-voorman Willem Engel** een abri-campagne gaat worden. De viroloog zit op dit moment met zijn gezin ondergedoken omdat een voortvluchtige extreemrechtse beroepsmilitair hem heeft bedreigd. Klöpping vroeg na het zien van het gesprek aan zijn volgers op [Twitter](#) wie er zou meedoen als hij een crowdfundingcampagne zou opzetten om het gesprek op abri's te zetten. Daar werd dusdanig enthousiast op gereageerd dat hij de daad bij het woord voegde. Het streefbedrag van 2.000 euro werd binnen ongeveer een half uur tijd gehaald. De teller loopt nog altijd door. Klöpping roept op de hashtag #salsapandemie te gebruiken als men de abri's spot. Vanochtend worden de foto's van de bewuste abri's gedeeld via Twitter.
- Via de social mediakanalen van VWS klagen mensen nog steeds over het besluit dat de vaccinatie niet wordt bijgeschreven in het gele boekje.
- Via de social mediakanalen van VWS blijft de groep mensen tussen de 60 en 64 jaar die geen AstraZeneca wil actief. Ze blijven berichten sturen. Daarbij vragen ze om een nieuwe update en verwachten ze een veegronde. Mensen geven aan dat de minister binnen 2 weken een terugkoppeling zou geven over het aanbieden van een ander vaccin voor deze doelgroep, maar dat dit nog niet is gebeurd.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge komen over de extra inzet voor het bereiken van laaggeletterde mensen veel negatieve reacties binnen. Mensen stellen dat er ook andere redenen kunnen zijn dat mensen zich niet laten vaccineren en dat het niet alleen maar gaat over laaggeletterden die de informatie onvoldoende begrijpen.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge ook gemengde reacties op de versoepelingen. Mensen begrijpen niet goed waarom er voor deze versoepelingen is gekozen. Tegelijkertijd zijn er mensen bang voor een nieuwe lockdown. Steeds vaker berichten vanuit mensen die onderdelen missen in het openingsplannen. Vooral bruiloften en mondkapjes komen dan vaak voorbij.